

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 21 grudnia 2023 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Współpraca wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych –
Prokuratura Europejska – Rozporządzenie (UE) 2017/1939 – Artykuł 31 –
Transgraniczne postępowania przygotowawcze – Zgoda organu sądowego – Zakres kontroli –
Artykuł 32 – Wykonywanie przekazanych czynności

W sprawie C-281/22

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Oberlandesgericht Wien (wyższy sąd krajowy w Wiedniu, Austria) postanowieniem z dnia 8 kwietnia 2022 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 25 kwietnia 2022 r., w postępowaniu karnym przeciwko:

G.K.,

B.O.D. GmbH,

S.L.

przy udziale:

Österreichischer Delegierter Europäischer Staatsanwalt,

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: K. Lenaerts, prezes, L. Bay Larsen (sprawozdawca), wiceprezes, A. Arabadjiev, A. Prechal, K. Jürimäe, T. von Danwitz, F. Biltgen i O. Spineanu-Matei, prezesi izb, M. Ilešič, J.-C. Bonichot, M. Safjan, S. Rodin, D. Gratsias, M.L. Arastey Sahún i M. Gavalec, sędziowie,

rzecznik generalny: T. Ćapeta,

sekretarz: M. Krausenböck, administratorka,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 27 lutego 2023 r.,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

– w imieniu G.K., B.O.D. GmbH oraz S.L. – W. Gappmayer, Rechtsanwalt,

* Język postępowania: niemiecki.

- w imieniu Österreichischer Delegierter Europäischer Staatsanwalt – L. De Matteis, T. Gut, I. Maschl-Clausen oraz F.-R. Radu, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu austriackiego – J. Schmoll, J. Herrnfeld oraz C. Leeb, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu niemieckiego – J. Möller, P. Busche oraz M. Hellmann, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu francuskiego – R. Bénard oraz A. Daniel, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu niderlandzkiego – M.K. Bulterman, A. Hanje oraz J.M. Hoogveld, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu rumuńskiego – M. Chicu, E. Gane oraz A. Wellman, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej – J. Baquero Cruz oraz S. Grünheid, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznik generalnej na posiedzeniu w dniu 22 czerwca 2023 r.,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 31 ust. 3 akapit pierwszy i art. 32 rozporządzenia Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażającego wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (Dz.U. 2017, L 283, s. 1).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach postępowania karnego wszczętego przeciwko G.K., B.O.D. GmbH i S.L., oskarżonych o przywóz biodiesla do Unii Europejskiej z naruszeniem przepisów celnych poprzez składanie fałszywych oświadczeń.

Ramy prawne

Prawo Unii

Decyzja ramowa 2002/584/WSiSW

- 3 Artykuł 1 ust. 2 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (Dz.U. 2002, L 190, s. 1) stanowi:
„Państwa członkowskie wykonują każdy europejski nakaz aresztowania w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania i zgodnie z przepisami niniejszej decyzji ramowej”.

4 Artykuł 6 ust. 1 i 2 tej decyzji ramowej przewiduje:

„1. Wydającym nakaz organem sądowym jest organ sądowy wydającego nakaz państwa członkowskiego właściw[y] dla wydania europejskiego nakazu aresztowania na mocy prawa obowiązującego w tym państwie.

2. Wykonującym nakaz organem sądowym jest organ sądowy wykonującego nakaz państwa członkowskiego właściw[y] dla wykonania europejskiego nakazu aresztowania na mocy prawa obowiązującego w tym państwie”.

Dyrektywa 2014/41/UE

5 Artykuł 1 ust. 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/41/UE z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie europejskiego nakazu dochodzeniowego w sprawach karnych (Dz.U. 2014, L 130, s. 1; sprostowania: Dz.U. 2015, L 143, s. 16, Dz.U. 2019, L 201, s. 47) przewiduje:

„Państwa członkowskie wykonują END [(europejski nakaz dochodzeniowy)], stosując zasadę wzajemnego uznawania i przestrzegając przepisów niniejszej dyrektywy”.

6 Artykuł 6 tej dyrektywy ma następujące brzmienie:

„1. Organ wydający może wydać END jedynie wówczas, gdy spełnione są następujące warunki:

a) wydanie END jest konieczne i proporcjonalne do celów postępowania, o którym mowa w art. 4, przy uwzględnieniu praw przysługujących podejrzanemu lub oskarżonemu; oraz

b) w podobnej sprawie krajowej zarządzenie przeprowadzenia czynności dochodzeniowej(-ych) wskazanej(-ych) w END jest dopuszczalne na tych samych warunkach.

2. Każdorazowej oceny spełnienia warunków, o których mowa w ust. 1, dokonuje organ wydający.

3. Gdy organ wykonujący ma powody sądzić, że warunki, o których mowa w ust. 1, nie zostały spełnione, może przeprowadzić konsultacje z organem wydającym w sprawie celowości wykonania END. Po takich konsultacjach organ wydający może podjąć decyzję o wycofaniu END”.

7 Artykuł 9 ust. 1 wspomnianej dyrektywy stanowi:

„Organ wykonujący uznaje END przekazany zgodnie z niniejszą dyrektywą, nie wymagając dopełnienia żadnych dodatkowych formalności oraz zapewnia jego wykonanie w taki sam sposób i w takim samym trybie, jak w przypadku gdyby dana czynność dochodzeniowa została zarządzona przez organ państwa wykonującego, chyba że ten organ wykonujący powołuje się na jedną z podstaw odmowy uznania lub wykonania lub jedną z podstaw odroczenia przewidzianych w niniejszej dyrektywie”.

Rozporządzenie 2017/1939

8 Motywy 12, 14, 20, 30, 32, 60, 72, 73, 80, 83 i 85 rozporządzenia 2017/1939 stanowią:

„(12) Zgodnie z zasadą pomocniczości cel polegający na zwalczaniu przestępstw naruszających interesy finansowe Unii można lepiej osiągnąć na poziomie Unii ze względu na rozmiary i skutki tego zwalczania. W obecnej sytuacji, w której za ściganie przestępstw naruszających interesy finansowe Unii odpowiadają wyłącznie organy państw członkowskich [Unii], cel ten nie zawsze jest realizowany w wystarczającym zakresie. Ponieważ cele niniejszego rozporządzenia, a mianowicie intensyfikacja walki z przestępstwami naruszającymi interesy finansowe Unii i ustanowienie w tym celu Prokuratury Europejskiej, nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie [Unii] ze względu na rozdrobnienie krajowego ścigania przestępstw popełnianych przeciwko interesom finansowym Unii, natomiast ze względu na fakt, że Prokuratura Europejska ma być właściwa do ścigania tego rodzaju przestępstw, możliwe jest ich lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 TUE. [...]

[...]

(14) Zgodnie z zasadą lojalnej współpracy zarówno Prokuratura Europejska, jak i właściwe organy krajowe powinny wspierać się i przekazywać sobie informacje, by efektywnie walczyć z przestępstwami objętymi właściwością Prokuratury Europejskiej.

[...]

(20) Struktura organizacyjna Prokuratury Europejskiej powinna umożliwiać szybkie i efektywne podejmowanie decyzji dotyczących prowadzenia postępowań przygotowawczych oraz wnoszenia i popierania oskarżeń, niezależnie od tego, czy odnoszą się one do jednego czy do kilku państw członkowskich. [...]

[...]

(30) Postępowania przygotowawcze Prokuratury Europejskiej powinni zasadniczo prowadzić delegowani prokuratorzy europejscy w państwach członkowskich. Powinni oni prowadzić je zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, a w sprawach nieobjętych niniejszym rozporządzeniem – zgodnie z prawem krajowym. [...]

[...]

(32) Delegowani prokuratorzy europejscy powinni być integralną częścią Prokuratury Europejskiej i z tego względu, prowadząc postępowania przygotowawcze oraz wnosząc i popierając oskarżenia w sprawach o przestępstwa, które są objęte właściwością Prokuratury Europejskiej, powinni na terytorium swoich państw członkowskich działać wyłącznie na rzecz i w imieniu Prokuratury Europejskiej. [...]

[...]

(60) W przypadkach, w których Prokuratura Europejska nie może w konkretnej sprawie wykonywać swojej właściwości, ponieważ istnieje przesłanka pozwalająca przypuszczać, że wartość szkody, która została lub może zostać wyrządzona interesom finansowym Unii, nie przekracza wartości szkody, która została lub może zostać wyrządzona innemu pokrzywdzonemu, lecz byłaby ona bardziej odpowiednia niż organy danego państwa członkowskiego (danych państw członkowskich) do prowadzenia postępowania przygotowawczego lub wnoszenia i popierania oskarżenia, powinna jednak mieć możliwość wykonywania swojej właściwości. Prokuratura Europejska może okazać się bardziej odpowiednia między innymi w przypadkach gdy skuteczniejszym rozwiązaniem byłoby umożliwienie jej prowadzenia postępowania przygotowawczego oraz wniesienia i popierania oskarżenia w sprawie danego przestępstwa ze względu na jego transnarodowy charakter i transnarodową skalę, jeżeli przestępstwo dotyczy organizacji przestępczej lub jeżeli dany rodzaj przestępstwa mógłby stanowić poważne zagrożenie dla interesów finansowych Unii lub dla wiarygodności instytucji Unii i zaufania obywateli Unii. [...]

[...]

(72) W sprawach transgranicznych, gdy należy przeprowadzić czynności w innych państwach członkowskich, delegowany prokurator europejski prowadzący sprawę powinien móc skorzystać ze wsparcia pomocniczych delegowanych prokuratorów europejskich. W przypadku gdy do wykonania takiej czynności niezbędna jest zgoda organu sądowego, należy wyraźnie określić, w którym państwie członkowskim należy ją uzyskać, przy czym zawsze powinna być to tylko jedna zgoda. Jeśli organy sądowe w sposób ostateczny odmówią zgody na czynność w ramach postępowania przygotowawczego, mianowicie gdy wyczerpane zostaną wszystkie środki zaskarżenia, delegowany prokurator europejski prowadzący sprawę powinien wycofać swój wniosek lub zarządzenie.

(73) Przewidziana w niniejszym rozporządzeniu możliwość sięgnięcia po instrumenty prawne dotyczące wzajemnego uznawania lub współpracy transgranicznej nie powinna zastępować ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu przepisów szczegółowych dotyczących transgranicznych postępowań przygotowawczych. Powinna ona raczej uzupełniać te przepisy i zapewniać, aby w sytuacji, gdy określona czynność jest niezbędna podczas transgranicznego postępowania przygotowawczego, lecz nie jest dopuszczalna w prawie krajowym w sytuacji krajowej bez elementów transgranicznych, można było ją wykonać – zgodnie z przepisami krajowymi wdrażającymi dany instrument – podczas prowadzenia postępowania przygotowawczego lub wnoszenia i popierania oskarżenia.

[...]

(80) Dowody przedstawione przez Prokuraturę Europejską przed sądem nie powinny zostać niedopuszczone wyłącznie ze względu na to, że zebrano je w innym państwie członkowskim lub zgodnie z prawem innego państwa członkowskiego, pod warunkiem że sąd rozpoznający sprawę uzna, iż dopuszczenie tych dowodów nie narusza zasady rzetelności postępowania ani przysługującego podejrzanemu lub oskarżonemu prawa do obrony zgodnie z Kartą [praw podstawowych Unii Europejskiej (zwaną dalej »kartą«)]. Niniejsze rozporządzenie nie narusza praw podstawowych i jest zgodne z zasadami uznanymi w art. 6 TUE i w karcie, w szczególności w jej tytule VI, w prawie międzynarodowym i umowach międzynarodowych, których Unia lub wszystkie państwa

członkowskie są stronami, w tym w europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności [sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r.] oraz w konstytucjach państw członkowskich we właściwych im obszarach zastosowania. [...]

[...]

- (83) Niniejsze rozporządzenie nakłada na Prokuraturę Europejską obowiązek poszanowania w szczególności prawa do bezstronnego sądu, prawa do obrony i domniemania niewinności zgodnie z przepisami art. 47 i 48 [k]arty. Artykuł 50 [k]arty, który zapewnia prawo do tego, żeby nie być ponownie sądzonym ani karanym w postępowaniu karnym za ten sam czyn (*ne bis in idem*), chroni przed ponownym ściganiem za ten sam czyn wskutek oskarżeń wnoszonych przez Prokuraturę Europejską. Działania Prokuratury Europejskiej powinny zatem odbywać się z pełnym poszanowaniem tych praw, a niniejsze rozporządzenie powinno być stosowane i interpretowane zgodnie z nimi.

[...]

- (85) Do działań Prokuratury Europejskiej powinno mieć zastosowanie prawo do obrony przewidziane w odpowiednim prawie unijnym – takim jak dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/64/UE [z dnia 20 października 2010 r. w sprawie prawa do tłumaczenia ustnego i tłumaczenia pisemnego w postępowaniu karnym (Dz.U. 2010, L 280, s. 1)], 2012/13/UE [z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym (Dz.U. 2012, L 142, s. 1)], 2013/48/UE [z dnia 22 października 2013 r. w sprawie prawa dostępu do adwokata w postępowaniu karnym i w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania oraz w sprawie prawa do poinformowania osoby trzeciej o pozbawieniu wolności i prawa do porozumiewania się z osobami trzecimi i organami konsularnymi w czasie pozbawienia wolności (Dz.U. 2013, L 294, s. 1)], (UE) 2016/343 [z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie wzmocnienia niektórych aspektów domniemania niewinności i prawa do obecności na rozprawie w postępowaniu karnym (Dz.U. 2016, L 65, s. 1)], (UE) 2016/1919/UE [z dnia 26 października 2016 r. w sprawie pomocy prawnej z urzędu dla podejrzanych i oskarżonych w postępowaniu karnym oraz dla osób, których dotyczy wnioski w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania (Dz.U. 2016, L 297, s. 1)] [...], zgodnie z ich transpozycją do prawa krajowego. Prawo do obrony, a także przewidziane w prawie krajowym prawo do wnoszenia o wyznaczenie biegłych lub wysłuchanie świadków oraz prawo zwrócenia się o to, aby Prokuratura Europejska w inny sposób uzyskała środki dowodowe w imieniu obrony, powinny przysługiwać każdemu podejrzanemu lub oskarżonemu, w sprawie którego Prokuratura Europejska wszczyna postępowanie przygotowawcze”.

- 9 Zgodnie z art. 1 tego rozporządzenia:

„Niniejsze rozporządzenie ustanawia Prokuraturę Europejską i określa zasady jej funkcjonowania”.

- 10 Artykuł 2 pkt 5 i 6 wspomnianego rozporządzenia ma następujące brzmienie:

„Do celów niniejszego rozporządzenia zastosowanie mają następujące definicje:

[...]

- 5) »delegowany prokurator europejski prowadzący sprawę« oznacza delegowanego prokuratora europejskiego odpowiadającego za prowadzenie postępowań przygotowawczych oraz wnoszenie i popieranie oskarżeń w sprawach, które sam wszczął, które zostały mu przydzielone lub które przejął, korzystając z prawa do przejęcia sprawy zgodnie z art. 27;
- 6) »pomocniczy delegowany prokurator europejski« oznacza delegowanego prokuratora europejskiego działającego w państwie członkowskim, w którym ma zostać przeprowadzone postępowanie przygotowawcze lub też inna przydzielona mu czynność i które nie jest państwem członkowskim delegowanego prokuratora europejskiego prowadzącego sprawę”.
- 11 Artykuł 4 tego samego rozporządzenia stanowi:
- „Prokuratura Europejska jest właściwa do spraw dochodzenia, ścigania i stawiania przed sądem sprawców i współsprawców przestępstw naruszających interesy finansowe Unii [...]. W tym względzie Prokuratura Europejska wszczyna postępowania przygotowawcze, wnosi akty oskarżenia i sprawuje funkcje oskarżyciela publicznego przed właściwymi sądami państw członkowskich aż do ostatecznego zakończenia sprawy”.
- 12 Artykuł 5 ust. 1 rozporządzenia 2017/1939 stanowi:
- „Prokuratura Europejska zapewnia, by jej działalność przestrzegała praw zapisanych w [k]arcie praw podstawowych”.
- 13 Artykuł 8 ust. 1–4 tego rozporządzenia przewiduje:
- „1. Prokuratura Europejska jest niepodzielnym unijnym organem o zdecentralizowanej strukturze, działającym jako jeden urząd.
2. Prokuratura Europejska jest zorganizowana na szczeblu centralnym i pozacentralnym.
3. Szczebel centralny stanowi Prokuratura Centralna w siedzibie Prokuratury Europejskiej. W skład Prokuratury Centralnej wchodzi: kolegium, stałe izby, Europejski Prokurator Generalny, zastępcy Europejskiego Prokuratora Generalnego, prokuratorzy europejscy i dyrektor administracyjny.
4. Szczebel pozacentralny stanowią delegowani prokuratorzy europejscy, którzy działają w państwach członkowskich”.
- 14 Artykuł 13 ust. 1 rzeczonego rozporządzenia stanowi:
- „Delegowani prokuratorzy europejscy działają w imieniu Prokuratury Europejskiej w swoich państwach członkowskich i – oprócz przyznanych im szczególnych uprawnień i szczególnego statusu oraz z zastrzeżeniem tych uprawnień i tego statusu, a także na warunkach określonych w niniejszym rozporządzeniu – mają takie same uprawnienia jak prokuratorzy krajowi, jeśli chodzi o prowadzenie postępowań przygotowawczych, wnoszenie i popieranie oskarżeń oraz doprowadzenie do osądzenia sprawcy.
- Delegowani prokuratorzy europejscy odpowiadają za prowadzenie postępowań przygotowawczych oraz wnoszenie i popieranie oskarżeń w tych sprawach, które sami wszczęli, które zostały im przydzielone lub które przejęli, korzystając z prawa do przejęcia sprawy. Delegowani prokuratorzy

eurowejscy dziaają zgodnie ze wskazówkami i poleceniami stałej izby, której podlega sprawa, a także zgodnie z poleceniami nadzorującego prokuratora europejskiego.

[...]”.

15 Artykuł 28 ust. 1 tego samego rozporządzenia stanowi:

„Delegowany prokurator europejski prowadzący sprawę może, zgodnie z niniejszym rozporządzeniem i prawem krajowym, samodzielnie przeprowadzić czynności w ramach postępowania przygotowawczego i inne czynności albo wydać właściwym organom w swoim państwie członkowskim polecenie, by takie czynności przeprowadziły. [...]”.

16 Artykuł 30 ust. 1 rozporządzenia 2017/1939 stanowi:

„Przynajmniej w przypadkach, w których maksymalny wymiar kary za przestępstwo będące przedmiotem postępowania przygotowawczego wynosi co najmniej cztery lata pozbawienia wolności, państwa członkowskie zapewniają, by delegowani prokuratorzy europejscy byli uprawnieni do zarządzenia lub złożenia wniosku w sprawie przeprowadzenia następujących czynności w ramach postępowania przygotowawczego:

a) przeszukania wszelkich obiektów, terenów, środków transportu, mieszkań prywatnych, ubrań i wszelkiej innej własności osobistej lub systemów komputerowych oraz zastosowania wszelkich środków zapobiegawczych niezbędnych do tego, by zachować ich integralność lub nie dopuścić do utraty lub zanieczyszczenia dowodów;

[...]

d) zatrzymywania narzędzi służących do popełnienia przestępstwa lub zatrzymywania korzyści z przestępstwa, w tym aktywów, które prawdopodobnie zostaną skonfiskowane przez sąd rozpoznający sprawę, jeżeli istnieją podstawy, by uważać, że właściciel, posiadacz lub władający tymi narzędziami lub korzyściami będzie dążył do udaremnienia wykonania wyroku nakazującego konfiskatę.

[...]”.

17 Zgodnie z art. 31 tego rozporządzenia, zatytułowanym „Transgraniczne postępowania przygotowawcze”:

„1. Delegowani prokuratorzy europejscy dziaają w ścisłej współpracy, pomagając sobie nawzajem i regularnie się ze sobą konsultując w sprawach transgranicznych. Jeżeli określona czynność powinna zostać przeprowadzona w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie delegowanego prokuratora europejskiego prowadzącego sprawę, to prokurator ten podejmuje decyzję o przeprowadzeniu niezbędnej czynności i przekazuje ją do wykonania delegowanemu prokuratorowi europejskiemu działającemu w państwie członkowskim, w którym dana czynność ma zostać przeprowadzona.

2. Delegowany prokurator europejski prowadzący sprawę może przekazać do wykonania wszelkie czynności, do których podjęcia jest uprawniony zgodnie z art. 30. Przeprowadzenie takich czynności i ich uzasadnienie podlega prawu państwa członkowskiego, w którym działa delegowany prokurator europejski prowadzący sprawę. Jeżeli delegowany prokurator europejski prowadzący sprawę przekazuje do wykonania czynność w ramach postępowania

przygotowawczego jednemu lub kilku delegowanym prokuratorom europejskim z innego państwa członkowskiego, jednocześnie informuje o tym nadzorującego go prokuratora europejskiego.

3. Jeżeli zgodnie z prawem państwa członkowskiego pomocniczego delegowanego prokuratora europejskiego do przeprowadzenia danej czynności wymagana jest zgoda organu sądowego, pomocniczy delegowany prokurator europejski musi uzyskać taką zgodę zgodnie z prawem tego państwa członkowskiego.

Jeżeli organ sądowy nie wyda zgody na przeprowadzenie czynności, które delegowany prokurator europejski prowadzący sprawę przekazał do wykonania, prokurator ten cofa przekazanie.

Jeżeli jednak zgodnie z prawem państwa członkowskiego pomocniczego delegowanego prokuratora europejskiego nie jest wymagana taka zgoda organu sądowego, a jest ona wymagana zgodnie z prawem państwa członkowskiego delegowanego prokuratora europejskiego prowadzącego sprawę, to delegowany prokurator europejski prowadzący sprawę powinien uzyskać taką zgodę i przedstawić ją wraz z dokumentacją związaną z przekazaniem czynności do wykonania.

4. Pomocniczy delegowany prokurator europejski przeprowadza czynność przekazaną mu do wykonania lub wydaje właściwemu organowi krajowemu polecenie, by ją przeprowadził.

5. Jeżeli pomocniczy delegowany prokurator europejski stwierdzi, że:

[...]

c) te same rezultaty, które przewiduje się dla przekazywanej do wykonania czynności, można by osiągnąć za pomocą innej, mniej inwazyjnej czynności; [...]

[...]

informuje o tym nadzorującego go prokuratora europejskiego i konsultuje się z delegowanym prokuratorem europejskim prowadzącym sprawę w celu rozwiązania tej kwestii w ramach kontaktów dwustronnych.

6. Jeżeli przekazywana do wykonania czynność nie istnieje w sytuacji krajowej bez elementów transgranicznych, lecz byłaby dopuszczalna w sytuacji transgranicznej podlegającej instrumentom prawnym dotyczącym wzajemnego uznawania lub współpracy transgranicznej, to odnośni delegowani prokuratorzy europejscy mogą, w porozumieniu z odnośnymi nadzorującymi prokuratorami europejskimi, korzystać z takich instrumentów.

7. Jeżeli delegowani prokuratorzy europejscy nie rozwiążą tej kwestii w terminie siedmiu dni roboczych, a czynności nadal są przekazywane do wykonania, kwestię przekazuje się właściwej stałej izbie. Tak samo postępuje się w przypadku, gdy przekazana czynność nie zostanie przeprowadzona w terminie określonym w dokumentacji dotyczącej przekazania czynności do wykonania ani w innym rozsądnym terminie.

[...]”.

- 18 Artykuł 32 wspomnianego rozporządzenia, zatytułowany „Wykonywanie przekazanych czynności”, stanowi:

„Przekazane do wykonania czynności wykonuje się zgodnie z niniejszym rozporządzeniem i zgodnie z prawem państwa członkowskiego pomocniczego delegowanego prokuratora europejskiego. Należy przestrzegać formalności i procedur wyraźnie wskazanych przez delegowanego prokuratora europejskiego prowadzącego sprawę, o ile nie są one sprzeczne z podstawowymi zasadami prawa państwa członkowskiego pomocniczego delegowanego prokuratora europejskiego”.

- 19 Artykuł 41 ust. 1 i 2 tego samego rozporządzenia stanowi:

„1. Działania Prokuratury Europejskiej prowadzone są z pełnym poszanowaniem praw przysługujących podejrzanym i oskarżonym, które zapisano w [k]arcie praw podstawowych, w tym prawa do rzetelnego procesu sądowego i prawa do obrony.

2. Każdemu podejrzanemu lub oskarżonemu w postępowaniu karnym prowadzonym przez Prokuraturę Europejską przysługują co najmniej następujące prawa procesowe przewidziane w transponowanym do prawa krajowego prawie Unii, w tym w dyrektywach dotyczących praw przysługujących podejrzanym i oskarżonym w postępowaniu karnym:

- a) prawo do tłumaczenia ustnego i tłumaczenia pisemnego – przewidziane w dyrektywie [2010/64];
- b) prawo do informacji i prawo dostępu do materiałów sprawy – przewidziane w dyrektywie [2012/13];
- c) prawo dostępu do adwokata i prawo do porozumiewania się z osobami trzecimi i powiadomienia ich w przypadku zatrzymania – przewidziane w dyrektywie [2013/48];
- d) prawo do nieskładania wyjaśnień i domniemanie niewinności – przewidziane w dyrektywie [2016/343];
- e) prawo do pomocy prawnej – przewidziane w dyrektywie [2016/1919]”.

Prawo austriackie

- 20 Paragraf 11 ust. 2 Bundesgesetz zur Durchführung der Europäischen Staatsanwaltschaft (ustawy federalnej w sprawie wdrożenia przepisów o Prokuraturze Europejskiej) przewiduje, że w transgranicznych postępowaniach przygotowawczych prowadzonych przez Prokuraturę Europejską, w wypadku przeprowadzania czynności w ramach postępowania przygotowawczego na terytorium Austrii, zgodę, o której mowa w art. 31 ust. 3 akapit pierwszy rozporządzenia 2017/1939, wydaje Landesgericht (sąd okręgowy, Austria), w którego siedzibie znajduje się właściwa prokuratura.
- 21 Paragraf 119 ust. 1 Strafprozessordnung (kodeksu postępowania karnego) określa warunki przeprowadzania przeszukań miejsc i przedmiotów.

- 22 Paragraf 120 ust. 1 kodeksu postępowania karnego przewiduje, że przeszukania miejsc i przedmiotów zarządza prokurator na podstawie zgody organu sądowego i że policja kryminalna jest upoważniona do tymczasowego przeprowadzenia przeszukania bez postanowienia lub zgody organu sądowego wyłącznie w wypadku bezpośredniego zagrożenia.

Prawo niemieckie

- 23 Paragraf 102 Strafprozessordnung (kodeksu postępowania karnego, zwanego dalej „StPO”) brzmi następująco:

„Wobec osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa lub współdział w jego popełnieniu, lub też o kradzież danych, pomocnictwo, utrudnianie postępowania lub o paserstwo można dokonać przeszukania mieszkania i innych pomieszczeń, jak również przeszukania osoby i przedmiotów do niej należących zarówno do celów jej zatrzymania, jak i gdy należy przypuszczać, że przeszukanie doprowadzi do znalezienia dowodów”.

- 24 Zgodnie z § 105 ust. 1 StPO:

„Postanowienie o przeszukaniu może wydać jedynie sąd i – w wypadku bezpośredniego zagrożenia – również prokuratura oraz jej organy pomocnicze [§ 152 Gerichtsverfassungsgesetz (ustawy o systemie sądownictwa)]. [...]”.

- 25 Paragraf 3 ust. 2 Gesetz zur Ausführung der EU-Verordnung zur Errichtung der Europäischen Staatsanwaltschaft (ustawy wykonawczej dotyczącej rozporządzenia Unii Europejskiej w sprawie ustanowienia Prokuratury Europejskiej) stanowi:

„Jeżeli przepisy kodeksu postępowania karnego przewidują postanowienie sądu lub zatwierdzenie przez sąd w odniesieniu do czynności w ramach postępowania przygotowawczego, to takie postanowienie lub zatwierdzenie w przypadku czynności transgranicznych, które mają być przeprowadzone w innym państwie członkowskim uczestniczącym w utworzeniu Prokuratury Europejskiej zgodnie z art. 31 ust. 3 [rozporządzenia 2017/1939], należy uzyskać od sądu niemieckiego wyłącznie wtedy, gdy prawo tego innego państwa członkowskiego nie wymaga takiego nakazu sądowego lub potwierdzenia sądowego”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 26 Delegowany prokurator europejski w Niemczech wszczął w imieniu Prokuratury Europejskiej postępowanie przygotowawcze w sprawie uchylania się od opodatkowania na szeroką skalę i przynależności do organizacji przestępczej powstałej w celu popełniania przestępstw podatkowych.

- 27 W ramach tego postępowania spółka B.O.D. oraz zarządzający nią G.K. i S.L. są oskarżeni o przywóz do Unii biodiesla pochodzenia amerykańskiego z naruszeniem, poprzez składanie fałszywych oświadczeń, przepisów celnych i spowodowanie szkody w wysokości 1 295 000 EUR.

- 28 W dniu 9 listopada 2021 r. pomocniczy delegowany prokurator europejski w Austrii, w ramach pomocy świadczonej w tym postępowaniu na mocy art. 31 rozporządzenia 2017/1939, po pierwsze, wydał nakaz przeszukania i zabezpieczenia zarówno lokali handlowych B.O.D. i jej

spółki matki, jak i lokali mieszkalnych G.K. i S.L., z których wszystkie znajdowały się na terytorium Austrii, a po drugie, zwrócił się do właściwych sądów austriackich o udzielenie zgody na te czynności.

- 29 Po uzyskaniu rzeczonych zgód pomocniczy delegowany prokurator europejski w Austrii polecił właściwemu organowi podatkowemu skuteczne wykonanie wspomnianych czynności, które to czynności organ ten następnie wykonał.
- 30 W dniu 1 grudnia 2021 r. G.K., B.O.D. i S.L. wnieśli do sądu odsyłającego, Oberlandesgericht Wien (wyższego sądu krajowego w Wiedniu, Austria), zażalenia na postanowienia sądów austriackich o wyrażeniu zgody na przedmiotowe czynności.
- 31 Przed sądem tym G.K., B.O.D. i S.L. podnoszą między innymi, że żadne przestępstwo nie zostało popełnione w Austrii, że podejrzenia wysuwane wobec nich są niewystarczające, że postanowienia sądów austriackich nie są dostatecznie uzasadnione, że zarządzone przeszukania nie były ani niezbędne, ani proporcjonalne oraz że naruszono ich prawo do stosunku zaufania w odniesieniu do ich adwokata.
- 32 Przed wspomnianym sądem rzeczony pomocniczy delegowany prokurator europejski w Austrii podnosi, że zgodnie z ramami prawnymi ustanowionymi w rozporządzeniu 2017/1939 w kwestii transgranicznych postępowań przygotowawczych prowadzonych przez Prokuraturę Europejską uzasadnienia delegowanych w postępowaniu czynności podlegają prawu państwa członkowskiego, w którym działa delegowany prokurator europejski prowadzący sprawę, i mogą – poprzez analogię do przepisów ustanowionych w dyrektywie 2014/41 – być badane wyłącznie przez organy tego państwa członkowskiego. Otóż przestępstwa, których dotyczy postępowanie, zostały już jego zdaniem zbadane przez właściwego sędziego śledczego działającego przy Amtsgericht München (sądzie rejonowym w Monachium, Niemcy). Właściwe organy państwa członkowskiego pomocniczego delegowanego prokuratora europejskiego mogą natomiast w jego opinii zbadać jedynie zagadnienia proceduralne związane z wykonywaniem takich przekazanych do wykonania czynności w ramach postępowania przygotowawczego.
- 33 Sąd odsyłający wskazuje z jednej strony, że na podstawie brzmienia art. 31 ust. 3 i art. 32 rozporządzenia 2017/1939 przepisy te można interpretować w ten sposób, że jeśli przekazana do wykonania czynność w ramach postępowania przygotowawczego wymaga uzyskania zgody organu sądowego w państwie członkowskim pomocniczego delegowanego prokuratora europejskiego, to czynność ta powinna zostać zbadana przez sąd tego państwa członkowskiego w świetle wszystkich przepisów formalnych i materialnych obowiązujących w tym państwie członkowskim.
- 34 Sąd ten podkreśla jednak, że taka wykładnia może jego zdaniem skutkować tym, że taką czynność należałoby w stosownym wypadku poddać całościowej ocenie w obu państwach członkowskich i zgodnie z ich odpowiednim prawem krajowym, co oznaczałoby, że wszystkie dokumenty niezbędne do dokonania takiej oceny musiałyby zostać przekazane właściwemu sądowi w państwie członkowskim pomocniczego delegowanego prokuratora europejskiego i, w razie potrzeby, przetłumaczone. Tymczasem taki system stanowiłby krok wstecz w odniesieniu do systemu wprowadzonego w dyrektywie 2014/41, w ramach którego wykonujące państwo członkowskie może, w opinii sądu, badać jedynie niektóre aspekty formalne.

- 35 Z drugiej strony sąd odsyłający ocenia, że wykładnia rozporządzenia 2017/1939 w świetle celu, jakim jest skuteczność ścigania, może oznaczać, w każdym razie w sytuacji, w której kontrola sądowa została już przeprowadzona w państwie członkowskim delegowanego prokuratora europejskiego prowadzącego sprawę, że kontrola przeprowadzona w związku z uzyskaniem zgody organu sądowego wymaganej w państwie członkowskim pomocniczego delegowanego prokuratora europejskiego dotyczy wyłącznie niektórych aspektów formalnych.
- 36 W tych okolicznościach Oberlandesgericht Wien (wyższy sąd krajowy w Wiedniu) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Czy prawo Unii, w szczególności art. 31 ust. 3 akapit pierwszy i art. 32 [rozporządzenia 2017/1939], należy interpretować w ten sposób, że w wypadku transgranicznych postępowań przygotowawczych, jeżeli do wykonania czynności w państwie członkowskim, w którym działa pomocniczy delegowany prokurator europejski, konieczna jest zgoda organu sądowego, należy zbadać wszystkie materialne aspekty, a mianowicie, czy okoliczności faktyczne podlegają jurysdykcji sądów karnych, czy osoby, których dotyczy postępowanie, są podejrzane o popełnienie przestępstwa, czy czynność jest niezbędna i proporcjonalna?
- 2) Czy przy badaniu należy uwzględnić to, że dopuszczalność czynności została już zweryfikowana przez sąd w państwie członkowskim, w którym działa delegowany prokurator europejski prowadzący sprawę, zgodnie z prawem tego państwa członkowskiego?
- 3) W razie udzielenia na pytanie pierwsze odpowiedzi przeczącej lub na pytanie drugie odpowiedzi twierdzącej: jaki zakres powinna mieć kontrola sądowa w państwie członkowskim, w którym działa pomocniczy delegowany prokurator europejski?”.
- 37 W piśmie z dnia 10 stycznia 2023 r. sekretarz Trybunału zwrócił się do sądu odsyłającego o udzielenie wyjaśnień. W odpowiedzi na to wezwanie sąd odsyłający wskazał, że G.K., B.O.D. i S.L. zostali wymienieni w postanowieniu wydanym przez Amtsgericht München (sąd rejonowy w Monachium) w dniu 2 września 2021 r., upoważniającym do dokonania przeszukań w Niemczech, bez zbadania zasadności ewentualnych przeszukań w lokalach przedsiębiorstwa B.O.D. oraz w mieszkaniach G.K. i S.L. w Austrii.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

- 38 Poprzez swoje trzy pytania, które należy rozpatrywać łącznie, sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 31 i 32 rozporządzenia 2017/1939 należy interpretować w ten sposób, że jeżeli czynność w ramach postępowania przygotowawczego przekazana do wykonania pomocniczemu delegowanemu prokuratorowi europejskiemu wymaga zgody organu sądowego zgodnie z prawem państwa członkowskiego tego prokuratora, to kontrola przeprowadzona w tym państwie może dotyczyć zarówno elementów związanych z uzasadnieniem i podjęciem decyzji o przeprowadzeniu tej czynności, jak i elementów związanych z jej wykonaniem. W tym kontekście sąd ten zastanawia się nad wpływem kontroli sądowej wspomnianej czynności, która to kontrola miałaby być uprzednio przeprowadzona w państwie członkowskim delegowanego prokuratora europejskiego prowadzącego sprawę, na zakres kontroli tej samej czynności, przeprowadzanej na mocy wspomnianej zgody organu sądowego w państwie członkowskim pomocniczego delegowanego prokuratora europejskiego.

- 39 Na wstępie należy wskazać, że rozporządzenie 2017/1939 ma na celu, zgodnie z art. 1 tego rozporządzenia, ustanowienie Prokuratury Europejskiej i określenie zasady jej funkcjonowania.
- 40 Artykuł 4 tego rozporządzenia wyjaśnia, że Prokuratura Europejska jest właściwa do spraw dochodzenia, ścigania i stawiania przed sądem sprawców i współsprawców przestępstw naruszających interesy finansowe Unii. W tym względzie Prokuratura Europejska wszczyna postępowania przygotowawcze, wnosi akty oskarżenia i sprawuje funkcje oskarżyciela publicznego przed właściwymi sądami państw członkowskich aż do ostatecznego zakończenia sprawy.
- 41 Artykuł 8 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia przewiduje, że Prokuratura Europejska jest niepodzielnym unijnym organem o zdecentralizowanej strukturze, działającym jako jeden urząd. Artykuł 8 ust. 2–4 stanowi, że Prokuratura Europejska jest zorganizowana na dwóch szczeblach, a mianowicie, po pierwsze, na szczeblu centralnym, który stanowi Prokuratura Centralna w siedzibie Prokuratury Europejskiej, a po drugie, na szczeblu pozacentralnym, który stanowią delegowani prokuratorzy europejscy, działający w państwach członkowskich.
- 42 Zgodnie z art. 13 ust. 1 tego samego rozporządzenia, rozpatrywanym w świetle motywów 30 i 32 tego rozporządzenia, postępowania przygotowawcze prowadzone przez Prokuraturę Europejską muszą być co do zasady prowadzone przez delegowanych prokuratorów europejskich, działających w imieniu Prokuratury Europejskiej w swoich państwach członkowskich.
- 43 Z łącznej lektury tegoż art. 13 ust. 1 i art. 28 ust. 1 rozporządzenia 2017/1939 wynika, że delegowany prokurator europejski prowadzący sprawę, a mianowicie delegowany prokurator europejski odpowiadający za prowadzenie postępowań przygotowawczych oraz wnoszenie i popieranie oskarżeń w sprawach, które sam wszczął, które zostały mu przydzielone lub które przejął, korzystając z prawa do przejścia sprawy, może – zgodnie z tym rozporządzeniem oraz z prawem swojego państwa członkowskiego – albo samodzielnie przeprowadzić czynności w ramach postępowania przygotowawczego i inne czynności, albo wydać właściwym organom w swoim państwie członkowskim polecenie, by takie czynności przeprowadziły.
- 44 Jeżeli delegowany prokurator europejski prowadzący sprawę zdecyduje w jej toku o przeprowadzeniu czynności w ramach postępowania przygotowawczego wymagającej zgody organu sądowego zgodnie z prawem tego państwa członkowskiego, to obowiązek przeprowadzenia kontroli, czy zostały spełnione wszystkie przesłanki podjęcia tej czynności, należy do sądów tego państwa członkowskiego. W sprawach transgranicznych natomiast, jeżeli czynność w ramach postępowania przygotowawczego musi zostać wykonana w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie delegowanego prokuratora europejskiego prowadzącego sprawę, to prokurator ten powinien móc skorzystać, jak wynika z art. 2 pkt 6 wspomnianego rozporządzenia w świetle motywu 72 tego rozporządzenia, ze wsparcia pomocniczego delegowanego prokuratora europejskiego działającego w państwie członkowskim, w którym taka czynność ma zostać wykonana.
- 45 Przepisy znajdujące zastosowanie do podjęcia decyzji o przeprowadzeniu i do wykonania takiej czynności w ramach transgranicznego postępowania przygotowawczego są zawarte w art. 31 i 32 tego samego rozporządzenia, o których wykładnię zwraca się sąd odsyłający. Tym samym to do nich należy się odnieść w celu określenia zakresu kontroli sądowej, która może zostać przeprowadzona w państwie członkowskim pomocniczego delegowanego prokuratora europejskiego, jeżeli taka czynność wymaga zgody organu sądowego zgodnie z przepisami prawa tego państwa członkowskiego.

- 46 W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału przy dokonywaniu wykładni przepisu prawa Unii należy brać pod uwagę nie tylko jego brzmienie, lecz także kontekst, w jakim został on umieszczony, oraz cele regulacji, której stanowi on część [wyrok z dnia 28 października 2022 r., Generalstaatsanwaltschaft München (Ekstradycja i zasada ne bis in idem), C-435/22 PPU, EU:C:2022:852, pkt 67 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 47 Jeśli chodzi w pierwszej kolejności o brzmienie art. 31 i 32 rozporządzenia 2017/1939, to z art. 31 ust. 1 tego rozporządzenia wynika, że prowadzenie transgranicznych postępowań przygotowawczych przez Prokuraturę Europejską opiera się na ścisłej współpracy między delegowanymi prokuratorami europejskimi. W ramach tej współpracy, jeżeli określona czynność powinna zostać przeprowadzona w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie delegowanego prokuratora europejskiego prowadzącego sprawę, to prokurator ten podejmuje decyzję o przeprowadzeniu niezbędnej czynności i przekazuje ją do wykonania pomocniczemu delegowanemu prokuratorowi europejskiemu działającemu w państwie członkowskim, w którym dana czynność ma zostać wykonana.
- 48 Artykuł 31 ust. 2 wspomnianego rozporządzenia wyjaśnia w tym względzie, że uzasadnienie takiej czynności i podjęcie decyzji o jej przeprowadzeniu podlegają prawu państwa członkowskiego delegowanego prokuratora europejskiego prowadzącego sprawę.
- 49 Zgodnie z art. 31 ust. 3 akapit pierwszy tego samego rozporządzenia, jeżeli zgodnie z prawem państwa członkowskiego pomocniczego delegowanego prokuratora europejskiego do przeprowadzenia delegowanej czynności wymagana jest zgoda organu sądowego, to prokurator ten musi uzyskać rzeczoną zgodę zgodnie z prawem tego państwa członkowskiego.
- 50 Jednakże, stosownie do art. 31 ust. 3 akapit trzeci rozporządzenia 2017/1939, jeżeli zgodnie z prawem państwa członkowskiego pomocniczego delegowanego prokuratora europejskiego taka zgoda organu sądowego nie jest wymagana, a jest ona wymagana zgodnie z prawem państwa członkowskiego delegowanego prokuratora europejskiego prowadzącego sprawę, to delegowany prokurator europejski prowadzący sprawę powinien uzyskać taką zgodę i przedstawić ją wraz z dokumentacją związaną z przekazaniem czynności do wykonania.
- 51 Artykuł 31 ust. 4 tego rozporządzenia stanowi, że pomocniczy delegowany prokurator europejski wykonuje czynność przekazaną mu do wykonania lub wydaje właściwemu organowi krajowemu polecenie, by ją wykonał.
- 52 Artykuł 32 wspomnianego rozporządzenia wyjaśnia, że czynność tę wykonuje się zgodnie z tym rozporządzeniem i zgodnie z prawem państwa członkowskiego pomocniczego delegowanego prokuratora europejskiego.
- 53 W świetle powyższego należy zaznaczyć, że o ile art. 31 ust. 3 akapit pierwszy rozporządzenia 2017/1939 przewiduje uzyskanie zgody organu sądowego zgodnie z prawem państwa członkowskiego pomocniczego delegowanego prokuratora europejskiego – jeżeli przekazana do wykonania czynność w ramach postępowania przygotowawczego zgodnie z prawem tego państwa członkowskiego takiej zgody wymaga – to jednak art. 31 i 32 tego rozporządzenia nie precyzują zakresu kontroli, którą można przeprowadzić do celów wydania takiej zgody przez właściwe organy rzeczonoego państwa członkowskiego.

- 54 Niemniej jednak z brzmienia art. 31 ust. 1 i 2 oraz art. 32 wspomnianego rozporządzenia wynika, że decyzję o przeprowadzeniu przekazanej do wykonania czynności w ramach postępowania przygotowawczego podejmuje delegowany prokurator europejski prowadzący sprawę i że zarówno podjęcie decyzji o przeprowadzeniu tej czynności, jak i jej uzasadnienie podlegają prawu państwa członkowskiego delegowanego prokuratora europejskiego prowadzącego sprawę, natomiast wykonanie takiej czynności podlega prawu państwa członkowskiego pomocniczego delegowanego prokuratora europejskiego.
- 55 Jeżeli chodzi w drugiej kolejności o kontekst, w który wpisują się art. 31 i 32 tego samego rozporządzenia, to należy zaznaczyć, że rozróżnienie wprowadzone przez te artykuły między uzasadnieniem i podjęciem decyzji o przeprowadzeniu przekazanej do wykonania czynności w ramach postępowania przygotowawczego z jednej strony a jej wykonaniem z drugiej strony odzwierciedla logikę leżącą u podstaw systemu współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi, który to system opiera się na zasadach wzajemnego zaufania i wzajemnego uznawania.
- 56 W tym względzie należy przypomnieć, że zarówno zasada wzajemnego zaufania między państwami członkowskimi, jak i zasada wzajemnego uznawania, która sama w sobie opiera się na wzajemnym zaufaniu między nimi, mają w prawie Unii fundamentalne znaczenie, gdyż umożliwiają one utworzenie i utrzymywanie przestrzeni bez granic wewnętrznych [wyrok z dnia 28 października 2022 r., Generalstaatsanwaltschaft München (Ekstradycja i zasada ne bis in idem), C-435/22 PPU, EU:C:2022:852, pkt 92 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 57 Zasada wzajemnego uznawania wyroków i orzeczeń sądowych oznacza, że istnieje wzajemne zaufanie co do tego, iż każde z państw członkowskich akceptuje stosowanie prawa karnego obowiązującego w innych państwach członkowskich, nawet jeśli zastosowanie własnego prawa krajowego prowadziło do innego rozstrzygnięcia (zob. podobnie wyroki: z dnia 23 stycznia 2018 r., Piotrowski, C-367/16, EU:C:2018:27, pkt 52; z dnia 10 stycznia 2019 r., ET, C-97/18, EU:C:2019:7, pkt 33).
- 58 Zasada ta jest realizowana poprzez różne instrumenty dotyczące współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych między państwami członkowskimi.
- 59 Wspomniana zasada znajduje zatem swój wyraz między innymi w art. 1 ust. 2 decyzji ramowej 2002/584, wprowadzającym regulę, zgodnie z którą państwa członkowskie wykonują każdy europejski nakaz aresztowania w oparciu o tę zasadę i zgodnie z przepisami tejże decyzji ramowej [zob. podobnie wyrok z dnia 22 lutego 2022 r., Openbaar Ministerie (Sąd ustanowiony ustawą w wydającym nakaz państwie członkowskim), C-562/21 PPU i C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, pkt 43 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 60 W ramach systemu przekazywania osób, ustanowionego we wspomnianej decyzji ramowej, organy sądowe, o których mowa – odpowiednio – w art. 6 ust. 1 i w art. 6 ust. 2 tej samej decyzji ramowej, wykonują odrębne zadania, związane, po pierwsze, z wydaniem europejskiego nakazu aresztowania, a po drugie, z wykonaniem takiego nakazu [zob. podobnie wyrok z dnia 24 listopada 2020 r., Openbaar Ministerie (Podrabianie dokumentów), C-510/19, EU:C:2020:953, pkt 47].

- 61 Zatem to do wydającego nakaz organu sądowego należy ocena spełnienia warunków wydania europejskiego nakazu aresztowania, która to ocena, zgodnie z zasadą wzajemnego uznawania, nie może zostać następnie poddana ocenie wykonującego nakaz organu sądowego [zob. podobnie wyroki: z dnia 23 stycznia 2018 r., Piotrowski, C-367/16, EU:C:2018:27, pkt 52; a także z dnia 31 stycznia 2023 r., Puig Gordi i in., C-158/21, EU:C:2023:57, pkt 87, 88].
- 62 Zasada wzajemnego uznawania znajduje również wyraz w art. 1 ust. 2 dyrektywy 2014/41, który przewiduje, że państwa członkowskie wykonują END, stosując zasadę wzajemnego uznawania i przestrzegając przepisów tej dyrektywy.
- 63 Z łącznej interpretacji art. 6 i 9 wspomnianej dyrektywy wynika, że przewidziany w niej system współpracy wymiarów sprawiedliwości opiera się, tak jak w przypadku systemu ustanowionego w decyzji ramowej 2002/584, na podziale właściwości między wydającym nakaz organem sądowym a wykonującym nakaz organem sądowym, w ramach którego to do wydającego nakaz organu sądowego należy ocena spełnienia wymogów materialnych niezbędnych do wydania END, która to ocena, zgodnie z zasadą wzajemnego uznawania, nie może zostać następnie poddana ocenie wykonującego nakaz organu sądowego [zob. podobnie wyrok z dnia 16 grudnia 2021 r., Spetsializirana prokuratura (Dane o ruchu i o lokalizacji), C-724/19, EU:C:2021:1020, pkt 53].
- 64 Z powyższych rozważań wynika, że w ramach współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych między państwami członkowskimi, opartej na zasadach wzajemnego zaufania i wzajemnego uznawania, wykonujący nakaz organ sądowy nie przeprowadza kontroli przestrzegania przez wydający nakaz organ sądowy warunków wydania nakazu sądowego, który to nakaz organ wykonujący powinien wykonać.
- 65 W trzeciej kolejności z motywów 12, 14, 20 i 60 rozporządzenia 2017/1939 wynika, że rozporządzenie to, poprzez ustanowienie Prokuratury Europejskiej, ma na celu efektywniejsze zwalczanie przestępstw naruszających interesy finansowe Unii.
- 66 W tym względzie z art. 31 ust. 6 rozporządzenia 2017/1939, rozpatrywanego w świetle motywu 73 tego samego rozporządzenia, wynika, że przepisy szczegółowe przewidziane w tym rozporządzeniu do celów prowadzenia transgranicznych postępowań przygotowawczych powinny móc być uzupełniane przez możliwość sięgnięcia po instrumenty prawne, dotyczące w szczególności wzajemnego uznawania, wprowadzone w dyrektywie 2014/41, w celu zapewnienia, aby w sytuacji, gdy określona czynność jest niezbędna podczas transgranicznego postępowania przygotowawczego, lecz nie jest dopuszczalna w prawie krajowym w sytuacji krajowej bez elementów transgranicznych, można było ją wykonać zgodnie z przepisami krajowymi wdrażającymi dany instrument.
- 67 Wynika z tego, że przy określaniu procedur przewidzianych w rozporządzeniu 2017/1939 prawodawca Unii zamierzał ustanowić mechanizm zapewniający efektywność transgranicznych postępowań przygotowawczych prowadzonych przez Prokuraturę Europejską w stopniu co najmniej równym efektywności procedur stosowanych w ramach opartego na zasadach wzajemnego zaufania i wzajemnego uznawania systemu współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych między państwami członkowskimi.
- 68 Tymczasem wykładnia art. 31 i 32 tego rozporządzenia, zgodnie z którą uzyskanie zgody organu sądowego, o której mowa w art. 31 ust. 3 akapit pierwszy tego rozporządzenia, uwarunkowane byłoby przeprowadzeniem przez właściwy organ państwa członkowskiego pomocniczego

delegowanego prokuratora europejskiego kontroli okoliczności związanych z uzasadnieniem i podjęciem decyzji o przeprowadzeniu danej czynności, przekazanej do wykonania w ramach postępowania przygotowawczego, prowadziłyby w praktyce do powstania systemu mniej efektywnego niż system ustanowiony przez takie instrumenty prawne, a zatem szkodziłaby celowi realizowanemu przez to rozporządzenie.

- 69 Po pierwsze bowiem, aby móc przeprowadzić taką kontrolę, właściwy organ państwa członkowskiego pomocniczego delegowanego prokuratora europejskiego musiałby między innymi dokładnie zbadać całość akt sprawy, które powinny zostać mu przekazane przez organy państwa członkowskiego delegowanego prokuratora europejskiego prowadzącego sprawę i, w stosownym wypadku, przetłumaczone.
- 70 Po drugie, skoro uzasadnienie i podjęcie decyzji o przeprowadzeniu przekazanej do wykonania czynności w ramach postępowania przygotowawczego podlegają, z racji wyboru dokonanego przez prawodawcę Unii, prawu państwa członkowskiego delegowanego prokuratora europejskiego prowadzącego sprawę, właściwy organ państwa członkowskiego pomocniczego delegowanego prokuratora europejskiego musiałby, do celów oceny zgodności z prawem przeprowadzenia tych dwóch elementów, zastosować prawo wydającego nakaz państwa członkowskiego. Tymczasem organu tego nie można uznać za lepiej umiejscowiony niż właściwy organ państwa członkowskiego delegowanego prokuratora europejskiego prowadzącego sprawę do przeprowadzenia takiego badania w świetle prawa wydającego nakaz państwa członkowskiego.
- 71 Z całości powyższych rozważań wynika, że rozporządzenie 2017/1939 ustanawia, do celów współpracy między delegowanymi prokuratorami europejskimi w ramach transgranicznych postępowań przygotowawczych prowadzonych przez Prokuraturę Europejską, rozróżnienie pomiędzy obowiązkami delegowanego prokuratora europejskiego prowadzącego sprawę, związanymi z uzasadnieniem i podjęciem decyzji o przeprowadzeniu przekazanej do wykonania czynności, a obowiązkami pomocniczego delegowanego prokuratora europejskiego, związanymi z wykonaniem tej czynności.
- 72 Zgodnie z powyższym podziałem obowiązków przeprowadzenie kontroli związanej z wydaniem zgody organu sądowego, a wymaganej zgodnie z prawem państwa członkowskiego pomocniczego delegowanego prokuratora europejskiego, może dotyczyć wyłącznie elementów związanych z tymże wykonaniem.
- 73 W tym względzie należy jednak podkreślić, że zgodnie z art. 31 ust. 2 rozporządzenia 2017/1939 to do państwa członkowskiego delegowanego prokuratora europejskiego prowadzącego sprawę należy zapewnienie uprzedniej kontroli sądowej przesłanek związanych z uzasadnieniem i podjęciem decyzji o przeprowadzeniu przekazanej do wykonania czynności w ramach postępowania przygotowawczego, z uwzględnieniem wymogów wynikających z karty, do których poszanowania przy wdrażaniu tego rozporządzenia zobowiązuje się państwa członkowskie, zgodnie z art. 51 ust. 1 karty.
- 74 Podział obowiązków opisany w pkt 71 i 72 niniejszego wyroku nie narusza zatem wymogów dotyczących poszanowania praw podstawowych podczas podejmowania decyzji o przeprowadzeniu przekazanych do wykonania czynności w ramach postępowania przygotowawczego, które – podobnie jak czynności będące przedmiotem postępowania głównego – stanowią ingerencję w prawo każdej osoby do poszanowania jej życia prywatnego

i rodzinnego, domu i komunikowania się, zagwarantowane w art. 7 karty, a także w prawo własności zapisane w art. 17 karty (zob. podobnie wyrok z dnia 11 listopada 2021 r., Gavanozov II, C-852/19, EU:C:2021:902, pkt 31).

- 75 Jeśli chodzi o czynności w ramach postępowania przygotowawczego powodujące poważną ingerencję w powyższe prawa podstawowe, takie jak przeszukanie prywatnych lokali mieszkalnych, środki zapobiegawcze dotyczące mienia osobistego i zamrożenie aktywów, o których to środkach mowa w art. 30 ust. 1 lit. a) i d) rozporządzenia 2017/1939, do obowiązków państwa członkowskiego, w którym działa delegowany prokurator europejski prowadzący sprawę, należy ustanowienie w prawie krajowym odpowiednich i wystarczających gwarancji, takich jak uprzednia kontrola sądowa, w celu zapewnienia zgodności z prawem i niezbędności takich czynności.
- 76 Ponadto, poza gwarancjami dotyczącymi ochrony praw podstawowych związanymi z instrumentami prawnymi Unii, z których mogą korzystać delegowani prokuratorzy europejscy zgodnie z art. 31 ust. 6 rozporządzenia 2017/1939 w ramach transgranicznych postępowań przygotowawczych, należy, po pierwsze, zaznaczyć, że zgodnie zarówno z motywami 80 i 83, jak i z art. 5 ust. 1 tego rozporządzenia Prokuratura Europejska czuwa nad tym, aby jej działalność zapewniała przestrzeganie praw podstawowych. Ten ogólny wymóg został skonkretyzowany w art. 41 ust. 1 i 2 wspomnianego rozporządzenia, z którego wynika, że Prokuratura Europejska przestrzega między innymi prawa do rzetelnego procesu i prawa do obrony osób podejrzanych lub oskarżonych, którym przysługują co najmniej prawa procesowe przewidziane w prawie Unii, między innymi poprzez instrumenty tego prawa określone w art. 41 ust. 1 i 2 i w motywie 85 tego samego rozporządzenia.
- 77 Po drugie, o ile organy, w szczególności sądowne, państwa członkowskiego pomocniczego delegowanego prokuratora europejskiego nie są upoważnione do badania uzasadnienia i podjęcia decyzji o przeprowadzeniu przekazanej do wykonania czynności w ramach postępowania przygotowawczego, o tyle należy jednak podkreślić, że zgodnie z art. 31 ust. 5 lit. c) rozporządzenia 2017/1939, jeżeli pomocniczy delegowany prokurator europejski stwierdzi, że inna, mniej inwazyjna czynność pozwoliłaby osiągnąć te same rezultaty co dana przekazana do wykonania czynność w ramach postępowania przygotowawczego, to informuje on o tym nadzorującego go prokuratora europejskiego i konsultuje się z delegowanym prokuratorem europejskim prowadzącym sprawę w celu rozwiązania tej kwestii w ramach kontaktów dwustronnych. Zgodnie z art. 31 ust. 7 tego rozporządzenia, jeżeli rzeczeni delegowani prokuratorzy europejscy nie rozwiążą tej kwestii w terminie siedmiu dni roboczych, a czynności nadal są przekazane do wykonania, to kwestię przekazuje się właściwej stałej izbie.
- 78 Na trzy zadane pytania należy zatem odpowiedzieć, że art. 31 i 32 rozporządzenia 2017/1939 należy interpretować w ten sposób, iż jeżeli przekazana do wykonania czynność w ramach postępowania przygotowawczego wymaga zgody organu sądowego zgodnie z prawem państwa członkowskiego pomocniczego delegowanego prokuratora europejskiego, to kontrola przeprowadzona w tym państwie członkowskim może dotyczyć wyłącznie elementów związanych z wykonaniem tej czynności, z wyłączeniem elementów dotyczących uzasadnienia i podjęcia decyzji o przeprowadzeniu wspomnianej czynności, które to elementy w wypadku poważnej ingerencji w zagwarantowane w karcie prawa osoby, której dana czynność dotyczy, powinny podlegać uprzedniej kontroli sądowej w państwie członkowskim delegowanego prokuratora europejskiego prowadzącego sprawę.

W przedmiocie kosztów

- 79 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

Artykuły 31 i 32 rozporządzenia Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażającego wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej

należy interpretować w ten sposób, że:

jeżeli przekazana do wykonania czynność w ramach postępowania przygotowawczego wymaga zgody organu sądowego zgodnie z prawem państwa członkowskiego pomocniczego delegowanego prokuratora europejskiego, to kontrola przeprowadzona w tym państwie członkowskim może dotyczyć wyłącznie elementów związanych z wykonaniem tej czynności, z wyłączeniem elementów dotyczących uzasadnienia i podjęcia decyzji o przeprowadzeniu wspomnianej czynności, które to elementy w wypadku poważnej ingerencji w zagwarantowane w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej prawa osoby, której dana czynność dotyczy, powinny podlegać uprzedniej kontroli sądowej w państwie członkowskim delegowanego prokuratora europejskiego prowadzącego sprawę.

Podpisy